तैत्तिरीय-ब्राह्मणभाष्ये

तृतीयकाण्डे नवमप्रपाठके

प्रथमोऽनुवाकः ।

यस्य निश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं ॥
त्रिरात्रस्याश्वमेधस्य यदहः प्रथमं भवेत् ।
प्रपाठकेऽष्टमे तद्धि साकल्येन प्रपञ्चितं ॥
नवमेऽहर्द्वयं तत्र मध्यमेऽहन्युपाकृते ।
अश्वेऽथ रोहितादीनां आलम्भाद्यभिधीयते ॥

(१)तत्र प्रथमेऽनुवाकेऽष्टादशिनामालम्भोऽभिधीयते । तदे-तद्विधत्ते । "प्रजापतिरश्वमेधमसृजत । सोऽस्मात्सृष्टोऽपाक्रामत् । तमष्टादशिभिरनु प्रायुङ्क्त । तमाप्नोत् । तमाप्त्वाष्टादशिभिर-वारुन्ध । यदष्टादशिन आलभ्यन्ते । यज्ञमेव तैराप्त्वा यजमा-नोऽवरुन्धे" इति । प्रजापतिना सृष्टोऽश्वमेधयागाभिमानी देवः केनापि निमित्तेन 'अस्मात्' प्रजापतेः, 'अपाक्रामत्' अपागच्छत् । तदा 'तं' अश्वमेधं, 'अनु'लक्ष्य 'अष्टादशिभिः, अष्टादशसङ्ख्यायुक्तैः, रोहितो धूम्ररोहित इत्यादिभिराम्नातैः पशुभिः, 'प्रायुङ्क्त' । एकैकस्मिन्ननुवाकेऽष्टादशसङ्ख्याका ये पशव आम्नातास्तेऽष्टादशिनः । तेषामग्नौ प्रक्षेपलक्षणं प्रयोगं